

Snakk åpent med barna

Magne Raundalen og Jon-Håkon Schultz | Kan vi snakke med barn om alt? | Pedagogisk forum, 2008. 39 sider

PUBLISERT 7. februar 2009



Forfatternes hovedbudskap er å oppfordre alle voksne, både fagpersoner, foreldre og andre, til å snakke med barn om alvorlige hendelser som påvirker dem. Noen ganger kan det være vanskelig å vite hva man skal si, og denne boken skal hjelpe med å legge opp til en slik samtale. Boken er både konkret og praktisk, og gir mange eksempler på nyttige formuleringer som kan brukes i samtaler med barn. Den er delt inn i ulike nivåer av kritiske hendelser; kriser som rammer barn direkte, og kritiske hendelser som påvirker barn gjennom media. Først og fremst henvender den seg til fagpersoner som førskolelærere, helsesøstre og barnevernspedagoger, men er med sin praktiske vinkling også nyttig for psykologer som arbeider med barn og deres foreldre i krisesituasjoner.

Forfatterne argumenterer godt for hvorfor man bør snakke med barn om alvorlige temaer, og betydningen av å ha respekt for barns forstand understrekes. Det henstilles til voksne » å gi rapport fra innsiden», noe som innebærer at barn får en forklaring på voksnes reaksjoner og handlemåter fremfor å bli overlatt til egen fantasi. Hensikten med å åpne opp ved å gi forklaringer er å dempe uro og sette hendelsen inn i en

forståelig ramme for barna. Det gis konkrete eksempler på hvordan en bør snakke med barn om kritiske hendelser der barna selv er direkte berørt, f.eks. tsunami-katastrofen og familievold.

Boken tar for seg forberedelse til samtaler og gir «huskelapper» til voksne som skal snakke med barn. Forfatterne argumenterer sterkt for ikke å ha en vente og se-holdning, men i stedet «gå for å se». Dette innebærer aktivt å undersøke hvordan barna har det og hva de tenker, da barn ofte beskytter de voksne ved å ikke selv ta initiativ til å snakke om hvordan de har det.

Forfatterne er opptatt av hvordan media påvirker barn, og at barn daglig blir eksponert for vold, katastrofer og ulykker. De hevder at voksenverdenen har vært altfor passiv når det gjelder å ta inn over seg barns opplevelser knyttet til skremmende hendelser de eksponeres for. Det understrekes at vi har en plikt som voksne til å vise interesse for hvilke konsekvenser medie-eksponeringen har for barn. For eksempel beskrives det hvordan man kan snakke med barn om hendelser som «Lommemannen», «Skrekkens kjeller» i Østerrike og skolemassakren i Finland. Barn får ofte kun med seg bruddstykker av det som kommer frem i mediene, og hendelsene kan skape mer frykt enn nødvendig fordi barna ikke får forklaringer som er tilpasset deres alder. Bokens utvetydige budskap når det gjelder alle nivåer av kritiske hendelser er at så lenge man tilpasser samtalen til tid, sted og barnets alder, blir det ikke farligere fordi vi snakker om det - heller tvert imot. Forfatterne har enda til gode å møte et barn som er blitt skadet av åpenhet, det er konsekvenser av fortielsen, forvirringen og hemmeligholdelsen man møter. Denne lille boken har et viktig budskap om betydningen av åpenhet og å ta barns opplevelser på alvor.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 46, nummer 2, 2009, side